

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Forma/Formy arkusza:</i>	EPOP-P1_P2-100-2108, EPOP-P1_P2-300-2108, EPOP-P1_P2-400-2108, EPOP-P1_P2-Q00-2108
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin poprawkowy – sierpień 2021 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	10 września 2021 r.

Uwaga.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

1.1.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Język rodzinny to język, którym posługuje się dana rodzina.
- Język rodzinny to zjawisko polegające na używaniu pewnych form językowych wyłącznie w domu rodzinnym.

1.2.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Czynniki 1.: „stabilna pozycja rodziny”
Czynniki 2.: „ciągłość tradycji”
- Czynniki 1.: trwałość rodziny
Czynniki 2.: przywiązanie społeczeństwa do tradycji

Zadanie 2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Zagrożenia zewnętrzne sprzyjają umacnianiu więzi rodzinnych, przekazywaniu w rodzinie tradycji narodowej, rodzinnych historii i zwyczajów za pomocą określonego słownictwa i tekstów, np. gawęd. Z kolei brak zagrożeń zewnętrznych może dezintegrować rodzinę i osłabiać język rodzinny, w którym pojawią się np. kolokwializmy, zapożyczenia, żargon.
- Zagrożenia zewnętrzne sprzyjają podtrzymywaniu tradycji, z kolei brak zagrożeń zewnętrznych sprzyja osłabianiu przywiązania do tradycji i osłabia język rodzinny.
- Zagrożenia zewnętrzne spajają rodzinę, a brak takich zagrożeń sprzyja upowszechnianiu obcych wpływów językowych.

Zadanie 3. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

PRAWDA

FAŁSZ

PRAWDA

Zadanie 4. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Pokazaniu różnic w słownictwie używanym w rodzinie i poza nią.
- Zobrazowaniu różnic między językiem rodzinnym a językiem używanym poza rodziną.

Zadanie 5. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – zaznaczenie trzech poprawnych określeń.

1 pkt – zaznaczenie dwóch poprawnych określeń.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A, B, D

Zadanie 6. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B

Zadanie 7. (0–3)

Zasady oceniania

- 3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba słów.
- 2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.
- 1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.
- 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Tematem tekstu Kwiryny Handke jest rola wspólnoty rodzinnej w przekazywaniu tradycji i wiedzy o świecie. Autorka podkreśla, że to zadanie ułatwia język specyficzny dla danej rodziny. Zauważa również, że na integrację rodziny oraz komunikację rodzinną wpływają uwarunkowania zewnętrzne, a język rodzinny zmienia się w zależności od istnienia zagrożeń dla stabilności rodziny. [51 wyrazów]
- Tematem tekstu Kwiryny Handke jest rola języka w budowaniu wspólnoty rodzinnej i przekazywaniu tradycji. Autorka zwraca uwagę na to, że te zadania są uwarunkowane przez specyfikę komunikacji wewnętrznej wytworzonej przez każdą rodzinę. Pozostaje ona zależna od stopnia integracji rodziny oraz uwarunkowań zewnętrznych, a język rodzinny zmienia się w zależności od występowania zagrożeń dla stabilności rodziny. [55 wyrazów]

Zadanie 8. (0–1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

PRAWDA

PRAWDA

FAŁSZ

Zadanie 9. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

BC

Zadanie 10. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *Romantyczne ocalenie ojczyzny polega na oderwaniu się od rzeczywistości, w taki sposób, aby zapomnieć o niewoli fizycznej, a cieszyć się wolnością duchową i taką wolność pielęgnować.*
- *Romantyczne ocalenie ojczyzny polega na ocaleniu ducha narodu.*
- *Romantyczne ocalenie ojczyzny polega na zwróceniu się ku wartościom duchowym oraz pielęgnowaniu pamięci i tożsamości narodowej.*
- *Romantyczne ocalenie ojczyzny to spowodowanie, że patriotyzm staje się wartością wewnętrzną, intymną, jest zakorzeniony w głębi człowieka.*
- *Romantyczne ocalenie ojczyzny polega na zachowaniu polskości w sercu.*
- *Polega na tworzeniu osobistej relacji z ojczyzną – kochaniu jej i byciu gotowym do walki o jej wolność.*
- *Romantyczne ocalenie ojczyzny to nadanie literaturze i wartości, którą ta literatura niesie, wymiaru uniwersalnego i osobistego, umożliwiającego kształtowanie rzeczywistości.*
- *Polega na ukazaniu w literaturze idei wolnej Polski.*

Zadanie 11. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wypisanie porównania i wyjaśnienie jego sensu w tekście.

1 pkt – poprawne wypisanie porównania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Porównanie:

- [Polacy] *kochają ojczyznę, jak dzieci matkę*
- [Polacy] *pozbawieni wolności, zmuszeni do życia w niewoli, buntują się, cierpią, walczą, nienawidzą wrogów, pragną zemsty i bezgranicznie kochają cierpiącą ojczyznę, jak dzieci matkę.*

Wyjaśnienie:

Zniewolona ojczyzna dla Polaków pod zaborami jest bardzo ważna, czują się z nią emocjonalnie związani.

Zadanie 12. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B

Zadanie 13. (0–3)

13.1.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie tytułu utworu i imienia bohatera.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Dziady cz. III; Konrad

Uwaga. Dopuszcza się podanie tytułu „*Dziady*” bez doprecyzowania, że cytat pochodzi z III części tego dramatu.

13.2.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie przykładu bohatera *Dziadów* cz. III i poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z tej lektury.

1 pkt – poprawne podanie przykładu bohatera *Dziadów* cz. III i poprawne uzasadnienie bez przytoczenia w argumentacji sytuacji z tej lektury.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

W przypadku błędu rzeczowego dotyczącego III części „*Dziadów*” Adama Mickiewicza należy przyznać 0 punktów.

Przykładowe odpowiedzi na 2 pkt

- *Przykładem takiego bohatera może być np. Tomasz, jeden z więźniów carskich przedstawionych w III części „Dziadów”. Przekonuje on współtowarzyszy niewoli, że ich proces nie będzie uczciwy, więc kara jest nieunikniona. Dlatego też proponuje, żeby kilku z nich – w tym on sam – wzięło całą winę na siebie, żeby pozostali mogli zostać uwolnieni. Jego postawa jest przykładem poświęcenia się i cierpienia za innych – odpowiada mesjanistycznej wizji roli Polski.*

- *Takim bohaterem może być Wasilewski, którego dramatyczne losy opowiada współwięźniom Jan Sobolewski. Sobolewski był świadkiem wywózki na Sybir młodzieży polskiej, w tym Wasilewskiego, który został tak pobity na śledztwie, że nie miał siły iść i przewrócił się. Kiedy żołnierz carski podniósł jego sztywne ciało, Sobolewski zauważył, że ręce Wasilewskiego są rozkrzyżowane, jakby był zdjęty z krzyża. Losy Wasilewskiego mogą być parabolą dziejów cierpiącej i upadającej ojczyzny.*
- *Przykładem jednostki, której losy są zespolone z losami cierpiącej ojczyzny, może być Pani Rollisonowa. Rozpacza ona z powodu syna, który od roku jest męczony w carskim więzieniu. Próbowала wyblagać dla niego łaskę u Senatora, prosiła, by ten zezwolił na odwiedzinę Księdza Piotra w celi jej syna. Senator obiecał, że zbada jeszcze raz sprawę młodego Rollisona, jednak nie tylko nie zamierza dotrzymać słowa, ale jeszcze wydaje rozkaz uwięzienia matki. Jej postawa może symbolizować losy zniewolonej ojczyzny, zależnej od zaborcy.*

Przykładowe odpowiedzi na 1 pkt

- *Przykładem takiego bohatera może być np. Tomasz, jeden z więźniów carskich przedstawionych w III części „Dziadów”. Jego postawa jest przykładem poświęcenia się i cierpienia za innych – odpowiada mesjanistycznej wizji roli Polski.*
- *Takim bohaterem może być Wasilewski, którego losy mogą stanowić parabolę dziejów cierpiącej i upadającej ojczyzny.*
- *Przykładem jednostki, której losy są zespolone z losami cierpiącej ojczyzny, może być Pani Rollisonowa. Jej postawa może symbolizować losy zniewolonej ojczyzny, zależnej od zaborcy.*

Zadanie 14. (0–50)

Temat 1. Wartości duchowe czy dobra materialne – co dla człowieka może być źródłem szczęścia? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Lalki* Bolesława Prusa, całego utworu oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 1.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu, odniesieniem do całości utworu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu, odwołania do *Lalki* i wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku *Lalki* i innych utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Temat 2. Czym dla człowieka mogą być marzenia? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Stu lat samotności* Gabriela Garcíi Márqueza oraz do wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 2.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu i odwołania do wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Uwaga.

Popęlnionych w wypracowaniach błędów w zapisie nazwiska bohatera „Stu lat samotności” Josego Arcadia Buendía nie zalicza się do błędów ortograficznych.

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne i precyzyjne
		12	Uzasadnienie trafne i częściowe
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne
		4	Uzasadnienie częściowe
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyskała 3, 6, 9, 12, 15 lub 18 punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Jeśli praca składa się z mniej niż trzech zdań, egzaminator dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

Jeśli w kategorii C praca uzyskała 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii C praca uzyskała 2 lub 4 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii C praca uzyskała 6 punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Jeśli praca składa się z mniej niż trzech zdań, egzaminator dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Sformułowanie stanowiska**

stanowisko będące rozwiązaniem

Adekwatność to odpowiedź

postawę ambiwalentną wobec

Sformułowanie stanowiska

niepełnego zrozumienia tekstu

Wypowiedź argumentacyjna

niezwiązane z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska na

B. Uzasadnienie stanowiska

Uzasadnienie nie musi być

Uzasadnienie:

- **pogłębione** to uzasadnienie
- **trafne** zawiera logicznie

Szerokość uzasadnienia ocier

Uzasadnienie jest:

- **szerokie**, jeśli zdający tr
- **wąskie**, jeśli zdający tra
- **częściowe**, jeżeli (a) n

Wypowiedź argumentacyjna,

lub rozwija myśli niezwiązane

C. Poprawność rzeczową

o uzasadnienie stanowiska wo

Błąd kardynalny to błąd r

interpretacyjnego przywołane

D. Kompozycja

oceniana jest

wziąć pod uwagę, czy w tek

Ocenienie rozprawki

w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować problem. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.

zgodność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować problemu).

Jeżeli częściowo udaną próbą odpowiedzi problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

jeżeli brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśli

stanowić wyodrębnionej części rozprawki.

oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

jeżeli wyodrębnioną częścią rozprawki.

którym zdający **wnikliwie** odniósł się w rozwinięciu do **wszystkich elementów** polecenia,

nie argumenty (czyli stwierdzenia poparte przykładami) za przyjętym rozwiązaniem problemu.

na podstawie tego, czy zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu.

odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu,

odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego w zadaniu tekstu kultury),

nie argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre argumentami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

jeżeli **brak uzasadnienia**, nie zawiera logicznie poprawnych argumentów za przyjętym rozwiązaniem problemu stanowiskiem.

na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na problem uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

świadczący o nieznanomości (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu z zdającego.

zgodnie na **funkcjonalność segmentacji** i **uporządkowanie tekstu** zgodnie z gatunkiem wypowiedzi. Należy także wyodrębnić – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia

stanowiska i uzasadniających cel i luk i zbędnych powtórzeń).

Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjami

E. Spójność lokalną oceniamy w sąsiedztwie zdaniami w akapicie, które nie są ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie

F. Styl tekstu oceniamy się ze względu na **Styl uznaje się za:**

- **stosowny**, jeśli zachowuje się w wypowiedzi, sytuacji egzystencjalnej, odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny**, jeśli pojawiają się wyrazy i konstrukcje, które mieszają różne style
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź wypracowania nie musi być

G. Poprawność językowa oceniamy błędów logicznych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, w jakim tekst jest pisany, nie ma sensu składniowego. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu oceniamy błędów ortograficznych i interpunkcyjnych w zapisie słów i interpunkcyjnych. Błędów interpunkcyjnych

elementów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie oraz konsekwentnie uporządkowane (bez

podziału tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie. Znaczące zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne

wypowiedzi zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi mieszają się język potoczny, nieoficjalny, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź jest z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierne użycie metafory, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub błędne użycie wyrazów. Wypowiedź uznaje się za błędy stylistyczne.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) uznaje się za błędy. Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja błędów.

Temat 3. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

(Ewa Lipska, *tak samo*)

Wskazówki do tematu 3.

- Koncepcja interpretacyjna musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wyводу.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Parafrazowanie lub streszczanie załączonego do tematu utworu nie jest jego interpretacją.

Kryteria oceny interpretacji utworu

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Utraconie
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Utraconie
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Utraconie
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Utraconie
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak uwagi

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyskała 3, 6 lub 9 punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się rzeczowego błęd

etyckiego

nie	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierzające	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierzające
6	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące
3	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

ów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

3, 6 lub 9 punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

alnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów

Objaśnienia dotyczące kryteriów

A. Koncepcja interpretacji (wyrażonym np. w postaci tezy, a także czy zdający dociera do sensu utworu). **Koncepcja może być:**

- **częściowo sprzeczna** z tekstem, jeśli zawiera tezę, która jest częściowo sprzeczna z tekstem;
- **całkowicie sprzeczna** z tekstem, jeśli zawiera tezę, która jest całkowicie sprzeczna z tekstem;
- **spójna**, gdy obejmuje i łączy wszystkie sensy utworu;
- **niespójna**, gdy jest fragmentaryczna i nie łączy wszystkich sensów utworu (niesprzeczne z interpretacją).

Brak koncepcji to brak sformułowanej tezy, np. streszczeniem. Koncepcja może być również niepełna.

B. Uzasadnienie interpretacji (czyli argumenty, które ucznia używa do uzasadnienia swojej interpretacji). **Uzasadnienie może być:**

- **trafne**, jeśli zawiera argumenty, które są trafne i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy;
- **częściowo trafne**, jeśli zawiera argumenty, które są częściowo trafne i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy;
- **pogłębione**, jeśli zawiera argumenty, które są pogłębione i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy;
- **niepogłębione**, gdy zawiera argumenty, które są niepełne i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy.

C. Poprawność rzeczową (czyli poprawność faktograficzną koncepcji interpretacyjnej i uzasadnienia).

Błąd kardynalny to błąd, który wynika z interpretacyjnego przywołania kontekstu, który nie jest właściwy dla danego utworu.

D. Kompozycja jest oceniana pod kątem gatunku wypowiedzi. Należy

ocenić interpretację utworu poetyckiego

Wskazaniem efektu poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (np. tezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **spójna**, czy łączy wszystkie sensy utworu, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

Interpretacja jest **spójna**, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.

Interpretacja jest **całkowicie sprzeczna**, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.

Interpretacja jest **częściowo sprzeczna**, jeśli zawiera sensy, które nie zostały odzyskane przez piszącego sensy utworu.

Interpretacja jest **niespójna**, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy cząstkowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania, czy łączy je w całość. Interpretacja jest **spójna**, tzn. łączy wszystkie sensy utworu, np. gdy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu (np. z różnych stron utworu).

Interpretacja jest **trafna**, jeśli zawiera argumenty, które są trafne i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy. Interpretacja jest **nietrafna**, jeśli zawiera argumenty, które nie są trafne i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy.

Interpretacja jest **pogłębiona**, jeśli zawiera argumenty, które są pogłębione i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy.

Interpretacja jest **niepogłębiona**, jeśli zawiera argumenty, które nie są pogłębione i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy. Argumenty muszą wynikać z tekstu, a nie być wywodzone z formy lub/i treści tekstu.

Interpretacja jest **niepełna**, jeśli oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – zawiera jeden argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.

Interpretacja jest **niepełna**, jeśli zawiera argumenty, które nie są pogłębione i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy. Argumenty muszą wynikać nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym).

Interpretacja jest **niepełna**, jeśli zawiera argumenty, które nie są pogłębione i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy. Argumenty muszą wynikać z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

Interpretacja jest **niepełna**, jeśli zawiera argumenty, które nie są pogłębione i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy. Argumenty muszą wynikać z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

Interpretacja jest **niepełna**, jeśli zawiera argumenty, które nie są pogłębione i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy. Argumenty muszą wynikać z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

Interpretacja jest **niepełna**, jeśli zawiera argumenty, które nie są pogłębione i odnoszą się do sfunkcjonalizowanej tezy. Argumenty muszą wynikać z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

niezbędne dla jasnego przed logicznie oraz konsekwentnie. Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjami. **E. Spójność lokalną** oceniamy w sąsiedztwie zdaniami w akapicie, które nie są ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie powiązane.

F. Styl tekstu oceniamy się ze względu na **Styl uznaje się za:**

- **stosowny**, jeśli zachowuje się w wypowiedzi, sytuacji egzystencjalnej, odstępstwa od stosowności.
- **częściowo stosowny**, jeśli w wypowiedzi pojawiają się elementy, które mieszają różne style.
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź jest niezgodna z wypracowaniem nie ma.

G. Poprawność językowa oceniamy błędy fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, w jakim tekst jest pisany, nie jest składniowe. Błędy logiczne.

I. Poprawność zapisu oceniamy błędy ortograficzne oraz ich **wagę** (błędy rażące interpunkcyjnej w zapisie słów, błędów interpunkcyjnych Jerzy).

a koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są jednolite (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna. Na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych logicznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne odstępstwa.

Wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. miesza i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź jest zgodna z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, stylistycznych.

Wypowiedź jest zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierne użycie metafor, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub nadmierne powtórzenie słów. Wypowiedzi uznaje się za błędy stylistyczne.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) ocenianych. Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja błędów.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), ch-h;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń -ji, -ii, -i;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki -by z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-;
- błędy w pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrażen przyimkowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń -ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo; pisownię przedrostków z-, s-, ś-; pisownię -by z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:

- a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
- b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
- c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (np. *On idzie do kina, ja zostaję w domu.*)
- d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przyimkiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (np. *Idź tam, dokąd ci każą.*)
- e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na -ąc, -szy
- f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (np. *Auto, które oglądał, było za drogie.*)
- g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli włącznymi), np. *ale, lecz, jednak, więc, dlatego, czyli, to jest, to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i, oraz, albo, lub, ani, ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
- h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (np. *Jest mądrzejszy, niż myślałam.*)
- i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia
- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia

- k) brak przecinka między jednorodnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (np. *Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty.*)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone (*Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*)
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.